

Zapalil je Ivan ogenj pod grmom, lepo se je prekrižal — in začel trgovcu s trsko podžigati pete. Ni prenesel trgovec, pokazal je denar: v desnem škornju je sto tisoč in v levem še sto.

Ivan se je priklonil do zemlje:

— Hvala ti, o Gospod! Zdaj pa bo cerkev, bo.

In zasul je ogenj z zemljo. Trgovec pa je zastokal, skrčil noge k trebuhu — in izdihnil. No, kaj se hoče: saj je zaradi Boga.

Pokopal je Ivan oba, plačal črno mašo zánja, sam pa gre v mesto: zidarje najemat, mizarje, slikarje, zlatarje. In prav na tem mestu, kjer sta bila pokopana trgovec in voznik, je zgradil Ivan cerkev — višjo od Ivana Velikega. Križi segajo do oblakov, kupole so modre z zlatimi zvezdami, zvonovi pojo milo — cerkev je to nad vsemi cerkvami.

Razglasil je Ivan vsem: postavljena je cerkev božja, vsi so povabljeni. Prišla je nepregledna množica. Sam škof je prišel v zlati kočiji, popov je štirideset, dijakonov pa štiridesetkrat štirideset. Komaj so pričeli brati mašo — pomigne škof Ivanu s prstom prav po tiho:

— Zakaj — pravi — tako smrdi tu pri tebi? Pojdi, povej starim mamicam, da niso doma za pečjo, temveč v cerkvi božji.

Šel je Ivan, rekel starkam, starke so šle ven; pa ne — še smrdi! Mignil je škof s prstom popom: začeli so kaditi vsi popi; kaj je to? — vse nič ne pomaga. Pokimal je škof dijakonom: zamahnili so dijakoni z vsemi štiridesetkrat štiridesetimi kadilnicami: še mečneje zasmrdi, kar duši in jasno je: to ne diši po starkah, temveč po mrliču, kratkomalo — ni mogoče prestajati. In beži ljudstvo iz cerkve, — dijakoni na tihem, popi ritenski: samo škof je ostal na orlecu¹, sredi cerkve pa še Ivan pred njim — ne živ ne mrtev.

Pogledal je Ivana škof — skozenj, do dna — ni mu črhnil besede, kar šel je.

In ostal je Ivan čisto sam v svoji cerkvi, vsi so odšli, niso prenesli mrtvaškega duha.

Slavko Grum / Izgubljeni sin

Trava, solnce, mnogo solnca.

Kos kruha trgam in počivam. Ne da bi mi legla pot v noge, zlekнем se v travo, ker to lahko storim, kadar hočem. Nikamor se mi ne mudi in nihče me nima tu rad.

¹ Posebna okrogla preproga s sliko letččega orla, na kateri stoji škof v cerkvi, znak njegovega dostojanstva.

Megle gledam, kako se trgajo od tal in koljejo v solncu. Kakor blesteč up skrivajo v sebi še dolino pod menoj. Kakor čarno, peneče se zagotovilo.

Ničesar ne pričakujem več in ne želim, vendar mislim, da bo lepa ta dolina pod menoj. — Veselim se je.

Po nogi se mi je vzel hrošč in izziva mojo pozornost. Z neokretnimi gibi se tipa nakvišku, zdrsne vsak hip zopet nazaj. Z napeto skrbnostjo zasledujem njegov napor in ga mislim.

Ali vse tako ničevno je to. Mesto mi je prenapelo živce in sedaj prilagam vsaki drobni stvari važnost, ki ji ne gre.

Lepo je, zelo zlato je vse. Izmit in brezmadežen je svet, in vendar je ležal včeraj truden dan nad to zemljo, nevihte so že bile, zime so šle preko nje. Sedaj pa se je rodilo to zlato jutro, vsak dan se rodi znova.

Vsak dan skrivajo v sebi megle blesteče zagotovilo.

*

Skozi vas grem. Otroci in kure vzprhutavajo pred menoj, žene stopajo na prag, si z dlanmi zaslanjajo oči. «Pcpotnik», pravijo in se umaknejo nazaj.

Pred neko hišo sedi dekle in veze. Trta je nad njo, grozdne jagode se napenjajo v solncu.

Ko grem mimo, dvigne glavo in se zazre vame z velikimi, ctroškimi očmi.

Čaka ga še, ne ve še ljubezni.

Ali naj postojim, se ji dotaknem las?

Če hočem, sedem k nji pod trto, ostanem v vasi dva, tri dni — kolikor dolgo hočem.

Ne, nočem se ustavljeti. Nočem se več prerivati med ljudmi z brezplodnimi željami.

Za hribom je skrit večer. Gori stopim in ga tam počakam.

*

Tako potujem iz dneva v dan in pravim: izgubljeni sin.

Z razuzdanim življenjem si zapravlil svoje premoženje in sedaj hodiš tod okoli ter iščeš očetove hiše..

Med kamenjem sedim in gledam na vas. Pokojno se vije nad hišami dim, po poti se vračajo možje s košami.

Trudni so. Počitka se jim hoče.

Jaz nisem truden. Sedem kar takole, kadar je, in mislim brezplodne stvari.

Noč se že vali iz gozdov, doli v vasi zapirajo vrata. Dvigniti se moram, da kam pridem.